

Šiandien:

+14 °C

+24 °C

Rytoj:

+16 °C

+25 °C

Lietuvos WWW Naujenc

Vilnius

Daugiau orų

[Blogas](#) [Foto](#) [Pokalbiai](#) [Parduok!](#) [Naudinga](#) [Žaidimai](#) [Renginiai](#) [Pokštai](#) [Atvirkai](#) [Žemėlapis](#) [Klubas.lt](#) [Gry](#)

[Dienos naujienos](#) [Naujausios](#) [Nuomonių ringas](#) [Verslas](#) [Mokslas](#) [Auto](#) [Sportas](#) [Pramogos](#) [Gyvenimas](#) [RU Delf](#)

[Archyvas](#) [Vienu žvilgsniu](#) [Naujausios](#)

«	2011 birželio							»
Pr	An	Tr	Kt	Pt	Št	Sk		
		1	2	3	4	5		
6	7	8	9	10	11	12		
13	14	15	16	17	18	19		
20	21	22	23	24	25	26		
27	28	29	30					
2010						2012		

Dienos naujienos

Lietuvoje

Jaunimo sodas

Sveikata

Lietuviai svetur

Užsienyje

Pikantiškos naujienos

D.Kedžio istorija

Nusikaltimai ir nelaimės

Dienos citata

Dienos vaizdelis

Nuomonių ringas

Lietuvos pjūvis

Boso autoritetas, arba: Rožėms nešakysi ⁽⁶⁷⁾

Karolis Klimka, www.DELFI.lt

2005 birželio mėn. 17 d. 09:

[Spausdinti](#) [Informuoti redakcija](#) [Komentarai](#) (67)

Teksto dydis: [+](#) [-](#)

Boso puota Gintaro muziejuje, "Lietuvos" kino teatro privatizacija, namų griovimo akcija romų tabore, Šnipiškių gyventojų atsisakymas užleisti vietą dangoraižiams – kas sieja šiuos ir panašius pastarojo meto įvykius? Verslo santykių ir politinių ekonominių procesų pažanga vis dažniau susiduria su RIBOTOS VIETOS problema. Tarsi kai kam būtų pasidarę per ankšta ir vis sunkiau būti savo vietoje, nenustūmus kito.

Už Lietuvą, arba Kam Bosas - autoritetas?

Jei reikėtų vaizdžiai nusakyti šiandien besiklostančią atmosferą, – kaip čia neprisiminsi visuomeninio transporto sovietiniais laikais. Ir nors šiais laikais kieti vyrukai troleibusais nebevažinėja, panašu, kad jie vis dažniau susiduria su problemomis dėl kitų nenoro UŽLEISTI JIEMS VIETĄ.

Jei ekonomikos užduotis yra ribotų išteklių paskirstymas, tai akivaizdu, kad šiandien itin ribotu "ištekliumi" tampa viešosios erdvės likučiai.

Politiko akimis

Be sienų

Apžvalgininkai

Sportas

Antai "Lietuvos" kino teatras tapo mainų objektu sudėtingose mūsų bosų "transakcijose", kuriomis siekta vienas kitam atsilyginti už tarpusavio paramą. Neužleisti "VP Market" paskutinio kino teatro miesto centre, rodos, net nepadoru.

TOPO CENTRAS

REKLAMA

Kainos galioja iki birželio 30 d.

Pigiau nei internete!

Neišiojamas kompiuteris HP DV6-6050EY 2399 Lt 2499 Lt

Šaldymo dėžė ZANUSSI ZFC627WAP 1099 Lt 799 Lt

Intensyviems darbams ir žaidimams

Microsoft Windows

HP

ZANUSSI

Po A. Boso puotos Gintaro muziejuje šio veikėjo pavardė (neatitaisomai) virto bendrinium vardu. Ir nors šiuo atveju viešojo erdvė buvo užimta tik laikinai, visos incidento aplinkybės puikiai iliustruoja minėtąją konfrontaciją.

Pamėginkime įsivaizduoti ramaus būdo pensininkę, – pavadinkime ją Rožė, – kuri atsisako paklusti bosų įsakymams užleisti vietą baliui...

(Rožėms neįsakyti: "politikas gimė ne pačiu geriausiu laiku: rožynas taip ir nepažydo"...("Lietuvos žinios", 2005-06-13))

Protesto autoritetas

1955 m. gruodžio 1 d. Montgomerio mieste Alabamos Valstijoje (JAV) romi vidutinio amžiaus moteris Rosa Parks, vykdamą autobusą iš darbo namo, atsisakė užleisti vietą kitam keleiviui. Ji buvo areštuota. Tai sukėlė masinį 12 mėnesių trukusį (!) autobusų boikotą, o ilgas teismų procesas baigėsi Aukščiausiojo teismo nutartimi, kad segregacija viešajame transporte yra nekonstituciška praktika. Rosa buvo juodaodė. Vieta, į kurią ji atsisėdo tame autobuse, buvo "rezervuota" baltiesiems. Ji atsisakė užleisti vietą baltajam (savo "bosui"). Taip prasidėjo desegregacija ir kilo pilietinių teisių sąjūdis.

Rosa nebuvo "charizmatinė" lyderė – "bosė" kokių nors atžvilgiu. Kaip ji galėjo tapti tokio autoritetingo akto "autore"? Ji apibūdinama kaip kukli gerų manierų moteris (tikra priešingybė, pavyzdžiui, A. Boso žmonai, kuri "sėdėjo balta skrybėlė pasidabinusi"). Paprastai mums peršama: lyderio įvaizdis, sumodeliuotas, akivaizdu, pagal "boso" etaloną: ryžtingas, stiprus, vyriškas, turtingas. Tokius bosai nori matyti save. Todėl visai tikėtina, kad kitokius lyderius ir veiksmo formas jie linkę pražiopsoti - tad gali susigriebti per vėlai.

Kaip atskirti protesto lyderę/-į? Jos/jo žodžiai turi magijos. Daugybė moterų ir vyrų iki Rosos kartojto "Ne!" atsakydami į "teisėtus" reikalavimus užleisti vietą. Rosos "Ne!" buvo kitoks (kad ir koks kuklus ir paprastas). Šis "Ne" tapo revoliucijos pradžia.

"Magiška" galią bosų komandoms teikia jų "statusas" – padėtis visuomenėje, galia, turtas. "Magija" veikia, kai žodžiai tariami "tam tikro" asmens, turinčio "tam tikrus" įgaliojimus. Pavyzdžiui, Brazausko ar USPaskicho kalbėjimas atrodo "autoritetingas", nepaisant gausių gramatikos ir logikos klaidų bei tam tikro nešvankumo. (Kitas geras pavyzdys – kaip DELFI skaitlytojai savo komentaruose autorius vertina pagal jų "žinomumą" ir "statusą"...)

Tačiau jau pati tokių įgaliojimų suklastojimo galimybė (plg.: politikų aukštojo mokslo diplomai) arbi galimybė pasinaudoti svetimą įtaka (plg.: Smalitytė) leidžia galvoti, kad gal ir oficialiųjų galios gestų efektas yra toks pat apgaulingas, kaip ir apgaulingų.

Pavyzdžiui, nepaisant oficialaus Boso statuso, galima manyti, kad jo "pageidavimų" galia ir

„ Oficialūs lyderiai, kad taptų tuo, kas "yra", turi veikti pagal "priimtas" normas. Jei veiksmai, kuriais realizuojamas autoritetas, pernelyg kertasi su pačiu autoritetu, tai jie ir (su)žlugdys autoritetą. Rusų žargonu autoritetas reiškia vyro lyties organą. Jei per anksti pernelyg perkaista, "autoritetas" gali ir išsekti.

Karolis Klimka:

autoritetas (uždaryti muziejų, aptverti teritoriją, išvaikyti lankytojus) tėra apgaulingas efektas. Todė gali atsirasti žmonių, kurių nepaveiks (nebeveiks) ta "magija".

Paklusnumo įpročiai linkę nykti. Automatinis komandavimo-vykdomo mechanizmas ima trikti. Statuso magija remiasi įpročiais - tačiau net giliausiai įsodintos socialinės normos yra neatsparios transformacijai. Rožėms ne visada pražysta pagal įsakymą.

Rožėms neįsakysi

Rosos Parks žodžių magijos neįmanoma paaiškinti jos instituciniu statusu, galia ar turto autoritetu. Yra įmanomi žodžiai (ir) aktai, kurie, nors nesiremia oficialių normų ar įgaliojimų autoritetu, gali "sau leisti" peržengti įsišaknijusias normas. Būna protestų, kuriais reikalaujama "normalizuoti" padėtį (pvz., pakelti atlyginimus); tačiau protestu gali būti siekiama pakeisti patį normų režimą.

Tačiau "neoficialaus" lyderio žodžių ir veiksmų magijos neverta romantizuoti. Čia ir vėl susiduriame su valdančiosios politinės klasės diktuojama samprata: veiksmo subjektas kaip pats sau ponas. Šis įvaizdis ignoruoja interaktyvią, kolektyvinę ir istoriškai sąlygojamą efektyvaus veiksmo prigimtį.

Rosa savo veiksmu pareikalavo teisės, į kurią pretenduoti ji "neturėjo teisės". Šiuo aktu ji įkvėpė procesą, nuvertusį įsišaknijusius teisėtumo kodus. Tačiau panašiai kaip charizmatinių lyderių, jos autoritetas priklausė nuo "palaikymo komandos". Ji buvo pasirinkta iš daugelio kitų kandidačių. Galima sakyti, jos veiksmo autoritetas buvo jo paskatinto sąjūdžio REZULTATAS, o ne atvirškščiai.

Panašiai ir oficialūs lyderiai, kad taptų tuo, kas "yra", turi veikti pagal "priimtas" normas. Jei veiksmai, kuriais realizuojamas autoritetas, pėmėlyg kertasi su pačiu autoritetu, tai jie ir (su)žlugdys autoritetą. Rusų žargonu autoritetas reiškia vyro lyties organą. Jei per anksti pėmėlyg perkaista, "autoritetas" gali ir išsekti.

DELFI

Dalintis:

Patinka

Griežtai draudžiama DELFI paskelbtą informaciją panaudoti kitose interneto svetainėse, tradicinėse žiniasklaidos priemonėse ar kitur arba platinti mūsų medžiagą kuriuo nors pavidalu be sutikimo, o jei sutikimas gautas, būtina nurodyti DELFI kaip šaltinį.

Susiję straipsniai:

- [Laisvoji rinka: kas už?](#) (156)
2005 birželio mėn. 10 d. 10:15
- [Kaip atsipalaiduoti](#) (249)
2005 birželio mėn. 2 d. 10:07
- [Politinė prostitucija – kas tai?](#) (115)
2005 gegužės mėn. 25 d. 10:47
- [Kada boikotuosime prekybos centrus?](#) (465)
2005 gegužės mėn. 17 d. 10:30

REKLAMA

Perki? Parduodi? Pranešk apie tai nemokamai!

STRAIPSNŲ KOMENTARAI

Vardas	<input type="text"/>	El. paštas	<input type="text"/>
Komentaras	<input type="text"/>		